

KARSTULAN RANTAYLEISKAAVAN VIITASAMMAKKOSELVITYS

2019

Ympäristöpalvelut
Latvasilmu osk
Kestävän kehityksen tuottajat

Sisältö

1	Tehtävän sisältö ja selvitysalue.....	2
2	Selvitysalueen kuvaus ja menetelmät	2
2.1	Maastonselvitys.....	2
3	Tulokset.....	2
4	Johtopäätökset ja suositukset.....	12
5	Viitteet	12

Tilaaaja:

Karstulan kunta/Riikka Perkiö

Selvityksen laatija:

Marjo Pihlaja, Latvasilmu osk, Ympäristöpalvelut

marjo.pihlaja@latvasilmu.fi

044 704 6213

ymparisto.latvasilmu.fi

Y-tunnus: 2772722-6

Raportin päiväys:

7.11.2019

Raportin valokuvien © Jussi-Tapio Roininen

Pohjakarttojen ja ilmakuviin © MML 2019

1 Tehtävän sisältö ja selvitysalue

Toimeksiantona oli laatia viitasammakoiden elinalueiden selvitys vireillä olevan Karstulan rantayleiskaavan alueella. Viitasammakko on EU:n luontodirektiivin liitteen IV a perusteella suojeltu laji, jonka lisääntymispaikkojen heikentäminen ja hävittäminen on kielletty. Tästä syystä laji on huomioitava rantojen käytön suunnittelussa.

Tämän selvityksen maastotyön suorittivat FT biologi Marjo Pihlaja, FM biologi Jussi-Tapio Roininen ja Matti Sissonen Latvasilmu osk:sta. Raportin laati Marjo Pihlaja.

2 Selvitysalueen kuvaus ja menetelmät

Selvitysalueeseen kuuluu runsaasti vesistöjä. Maast selvitys kohdennettiin sellaisille rannoille, joilla paikkatietoaineistojen perusteella voi esiintyä viitasammakoille soveliaista elinympäristöä ja joiden lähialueille on tavoitteena sijoittaa uusia rakennuspaikkoja. Selvitys siis ulotettiin kaavaluonnoksessa merkittyjä rakennuspaikkoja laajemmalle alueelle, jotta selvityksestä on hyötyä myös mahdollisia rakennuspaikkojen siirtoja suunniteltaessa. Tarkastettavia kohteita valikoitui lähes 40.

2.1 Maast selvitys

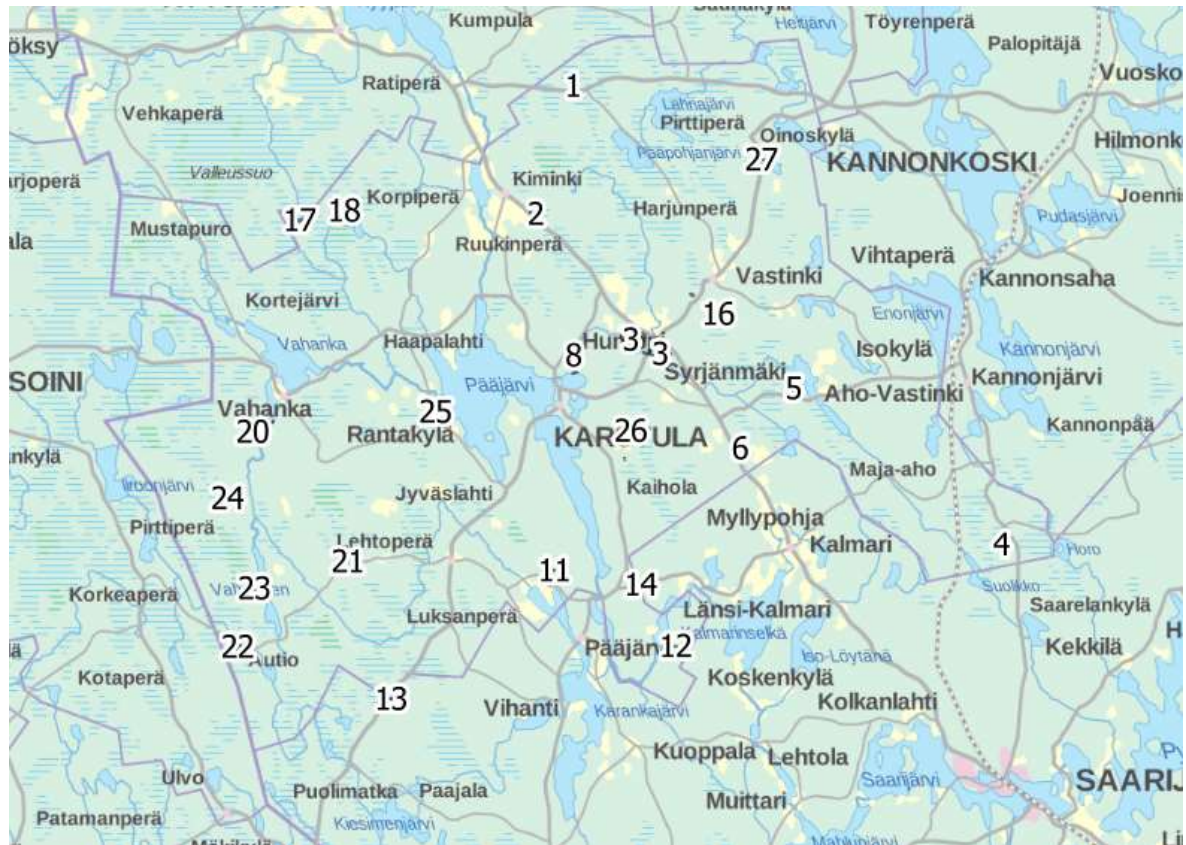
Kaikki ennakkotarkastelussa soveliaiksi arvioidut kohteet kartoitettiin 8.-20.5.2019 välisenä aikana iltayön ja aamun tunteina, jolloin sammakoiden soidin on aktiivisimmillaan. Selvitystä tehtiin päivinä ja tunteina, jolloin sää oli riittävän lämmin sammakoiden soidintamiselle. Ajoittain lämpötila laski nopeasti kohti aamua, mikä vaikutti soidinaktiivisuuteen.

Selvitys tehtiin kuuntelemalla elinalueiksi soveltuvilla paikoilla mahdollista soidinääntelyä. Mikäli ensimmäisellä käynnillä ennakkotarkastelussa valittu kohde todettiin lajille soveltuvaksi, mutta viitasammakoita ei havaittu, toistettiin käynti kohteelle myöhempänä ajankohtana. Soidinääntelyyn voi satunnaisesti vaikuttaa esimerkiksi sammakoita saalistavien lintujen liikkuminen alueella, jolloin sammakot voivat hiljentyä pitkäksi aikaa.

Havainnot tallennettiin gps-laitteelle. Esiintymistä arvioitiin viitasammakoiden runsaus sekä niiden esiintymän painottuminen ranta-alueella.

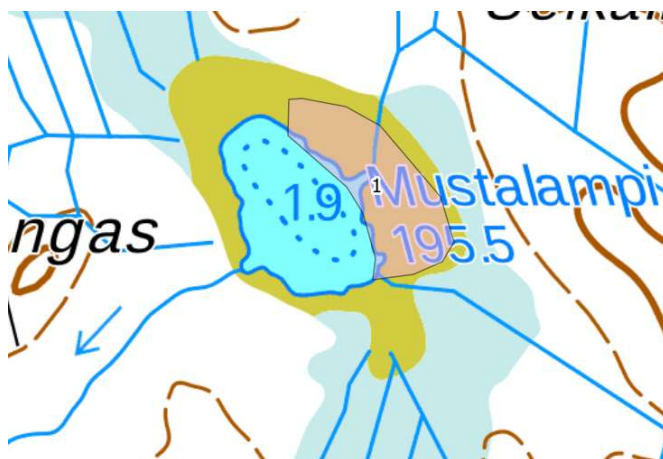
3 Tulokset

Maast selvityksen havaintojen perusteella viitasammakoiden elinalueet (suojeluperusteena olevat lisääntymispaikat) rajattiin paikkatietoaineistoksi. Kohteiden rajaukset on esitetty tässä kohdekuvauksen jälkeen ja toimitettu sähköisenä kaavan valmistelua varten. Tuloksia tarkasteltaessa on muistettava, että selvitys kohdennettiin uusien rakennuspaikkojen yhteyteen ja niiden lähialueille, ja samoilla vesistöillä sekä muilla vesistöillä voi todettujen esiintymien lisäksi olla myös muita, etenkin pienialaisia, esiintymispaikkoja. Merkittävimmät esiintymät on todennäköisesti tässä selvityksessä todettu.

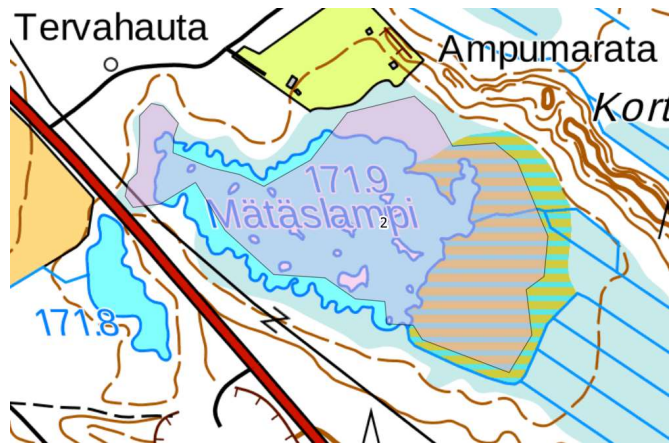

Kuva 1. Kohteiden sijoittuminen.

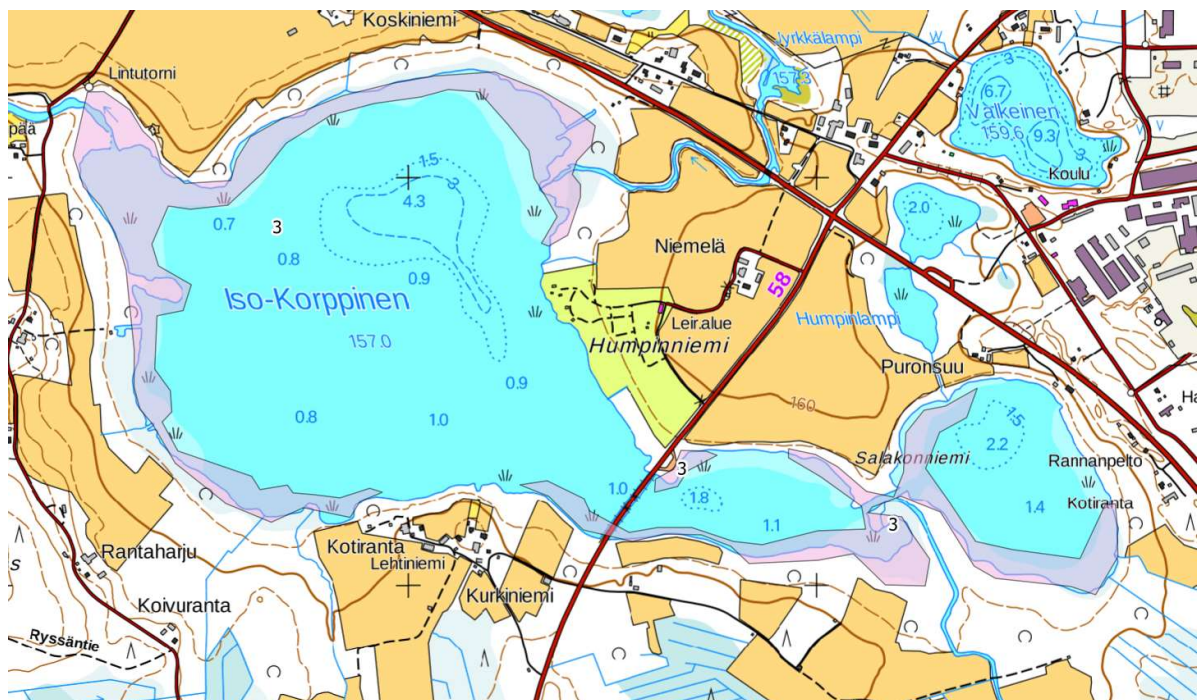
Kohde 1: Mustalampi. Useita yksilöitä äänessä (5-10).

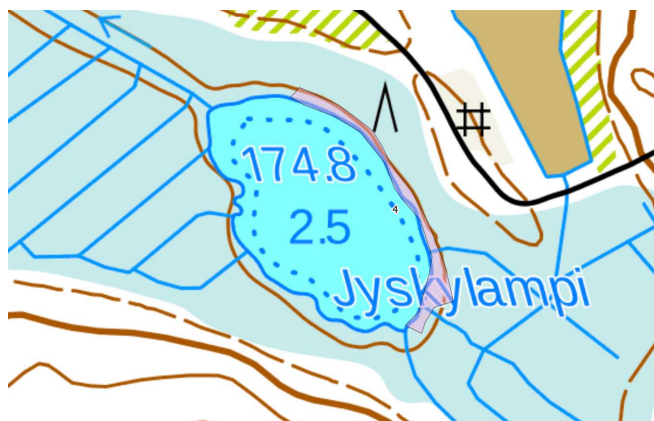
Kohde 2: Mätäsalmi. Useita yksilöitä äänessä (>10). Rajaukseen huomioitiin myös mätässaarekkeet, joissa myös äänten perusteella oli viitasammakoita. Tällä kohteella liikenteen melu häiritsi havainnointia ja runsauden arviointi on tehty vain hyvin karkeasti. Todennäköisesti yksilöitä on useita kymmeniä.

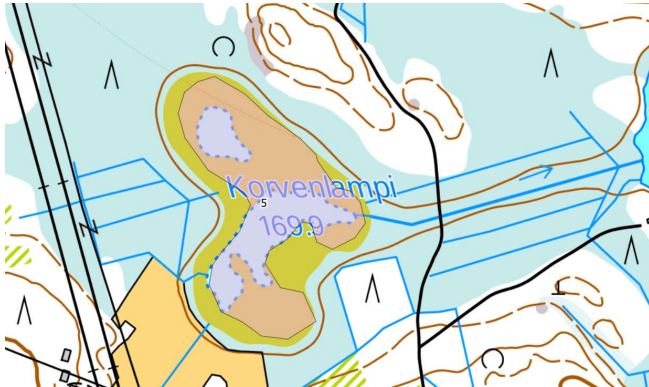
Kohde 3: Iso-Korppinen. Satoja yksilöitä. Ääntelyä kuului kaikkialta matalakasvustoisilta ranta-alueilta. Myös tavallinen sammakko ja rupikonna esiintyivät runsaina.

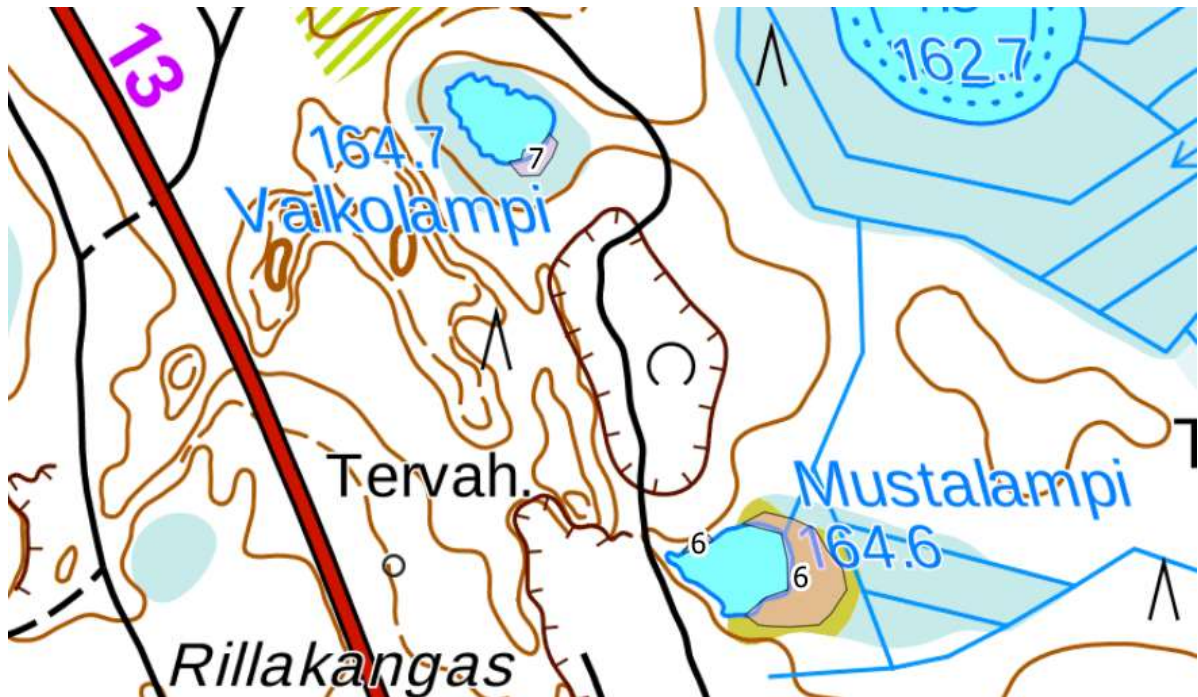
Kohde 4: Jyskylampi. Kymmeniä yksilöitä äänessä avoimella matalakasvustoisella rantasuolla. Myös tavallisia sammakoita.

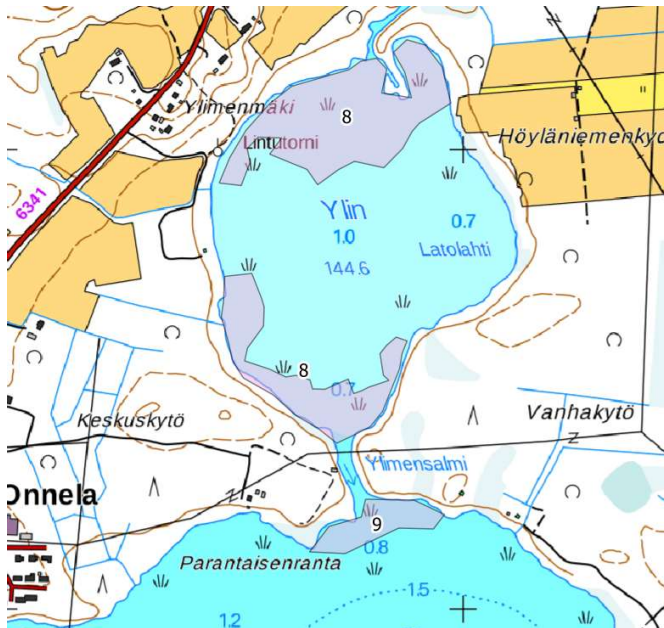
Kohde 5: Korvenlampi. Umpeen kasvaneen lammen koko alueella havaittiin satoja yksilöitä.

Kohde 6 ja 7: Mustalampi ja Valkolampi. Mustalammella havaittiin kymmeniä yksilöitä rajatuilla avoimilla rantasuoalueilla. Valkolammella tiemelu häytti havainnointia, yksilöitä arvion mukaan havaittiin 1-5 äännelevää.

Kohde 8 ja 9: Ylin ja Päällin. Ylimen puolella vähintään satoja yksilöitä äänessä matalakasvustoisilla rantasuoalueilla. Päällimen puolella vain muutama yksilö.

Kohde 10: Joutenlampi. Muutamia äänteleviä yksilöitä havaittiin eri puolilla avointa rantasuota. Käkien aktiivisesti ääntelevä muuttoparvi sekä aamua kohti pudonnut lämpötila vaikuttivat todennäköisesti havaintojen määrää alentavasti.

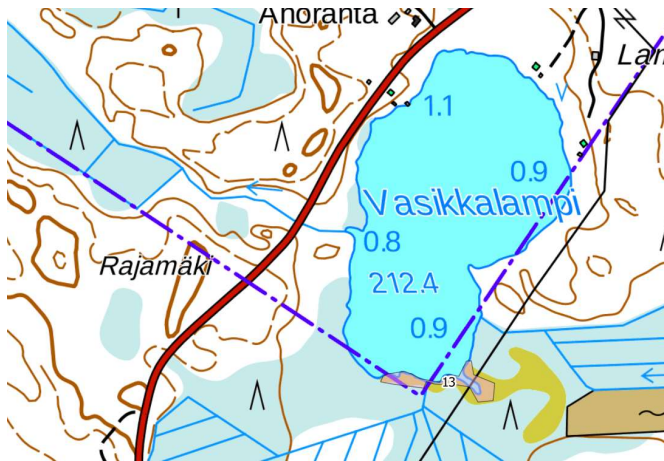
Kohde 11: Kurikkalammit. Eteläisemmän lammen rannalla havaittiin muutama yksilö.

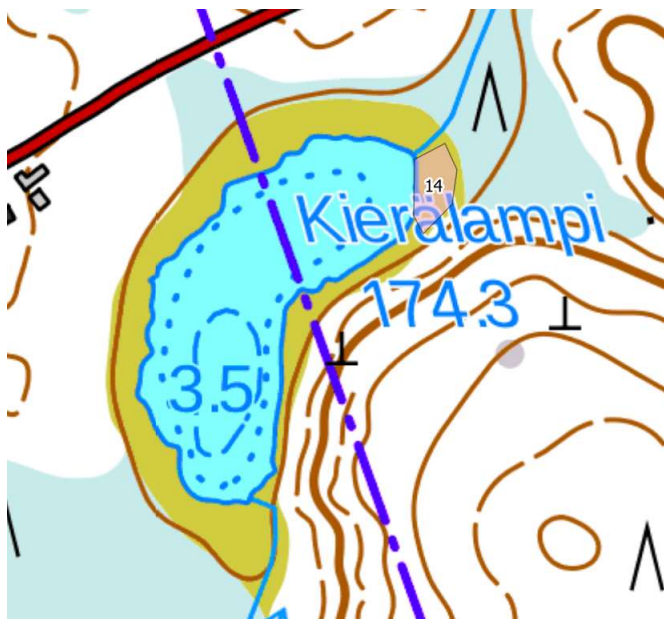
Kohde 12: Ruunalampi. Pohjoispäässä havaittiin selvityshetkellä muutamia yksilöitä.

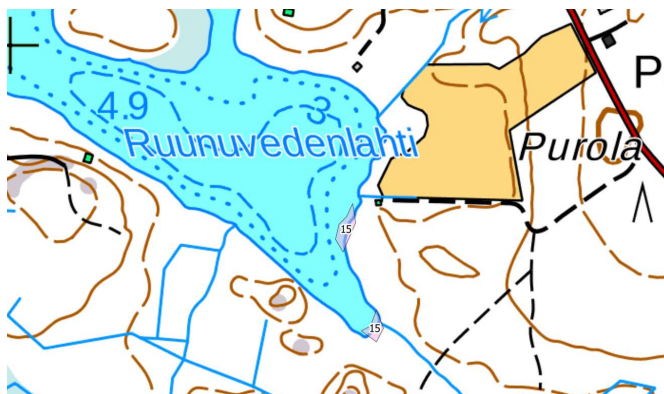
Kohde 13: Vasikkalampi. Muutamia yksilöitä havaittiin lammen kaakkoisrannalla, osin kuntarajan toisella puolella.

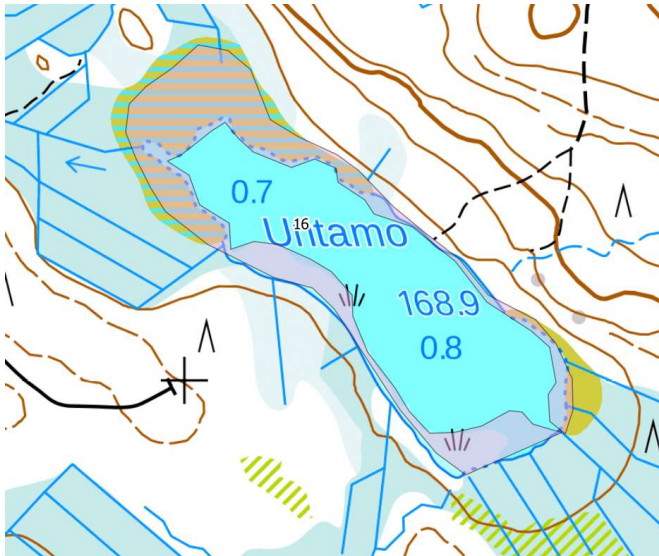
Kohde 14: Kierälampi. Muutama yksilö havaittiin rajatulla alueella.

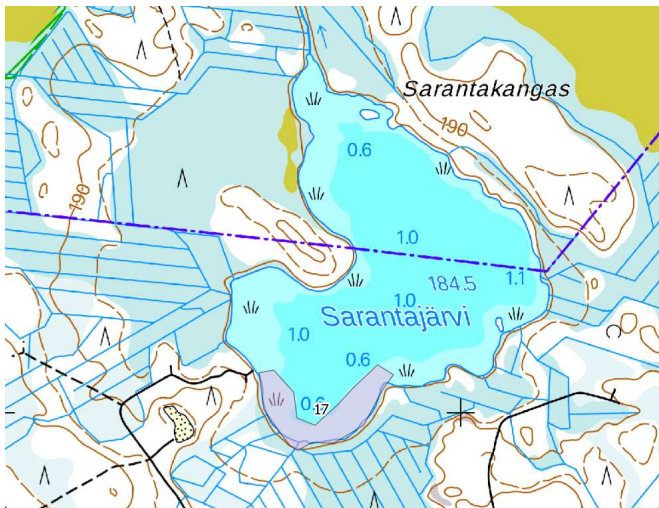
Kohde 15: Ruunuvedenlahti. Muutamia viitasammakoita äänteli kaakkoisosan matalakasvustoisilla rantaluhdilla.

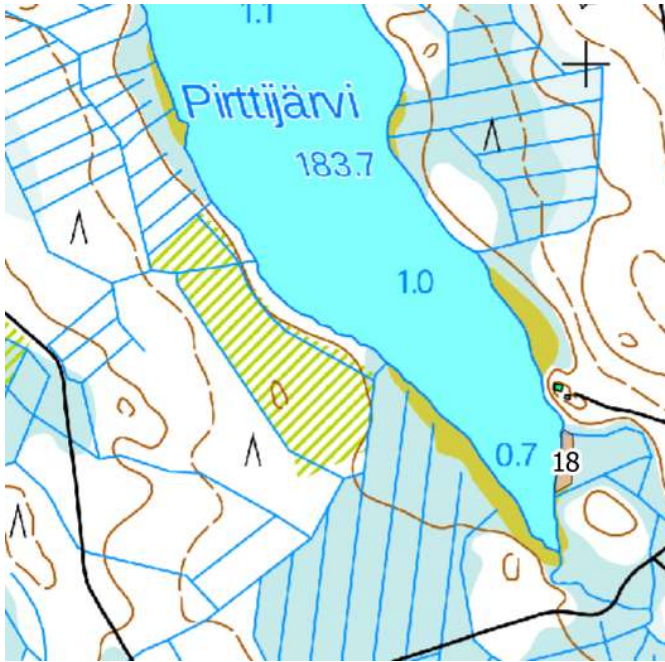
Kohde 16: Untamo. Vähintään kymmeniä viitasammakoita havaittiin ympäri lampea. Todennäköisesti esiintyy erittäin runsaana, mutta nopeasti laskenut lämpötila vähensi ääntelyaktiivisuutta.

Kohde 17: Sarantajärvi. 5-10 yksilöä havainnointitihetkellä.

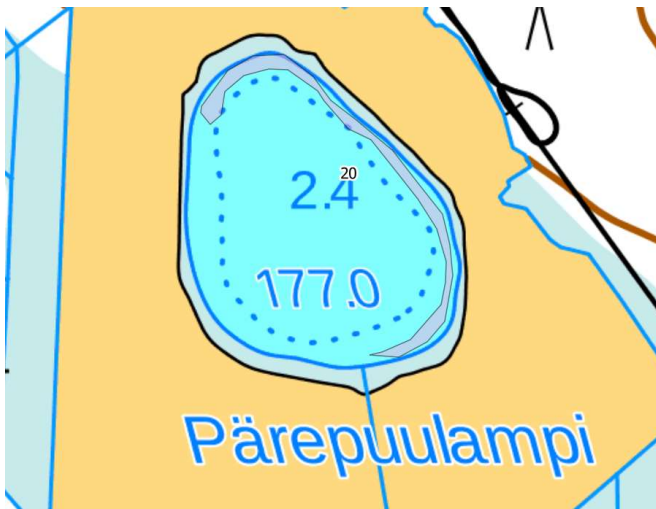
Kohde 18: Pirttijärvi. Muutama yksilö.

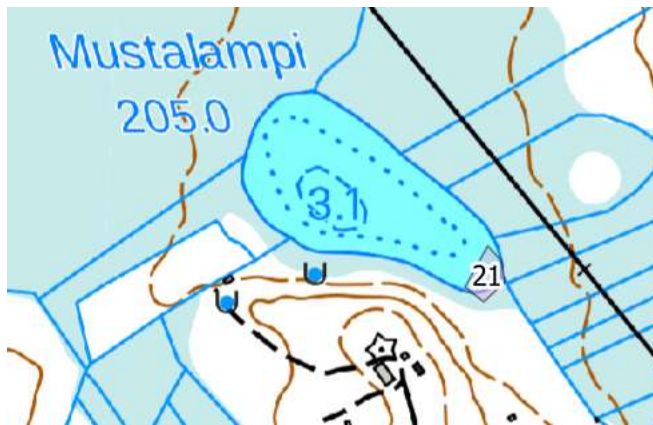
Kohde 19: Valkkuna. Kymmeniä yksilöitä soidintamassa.

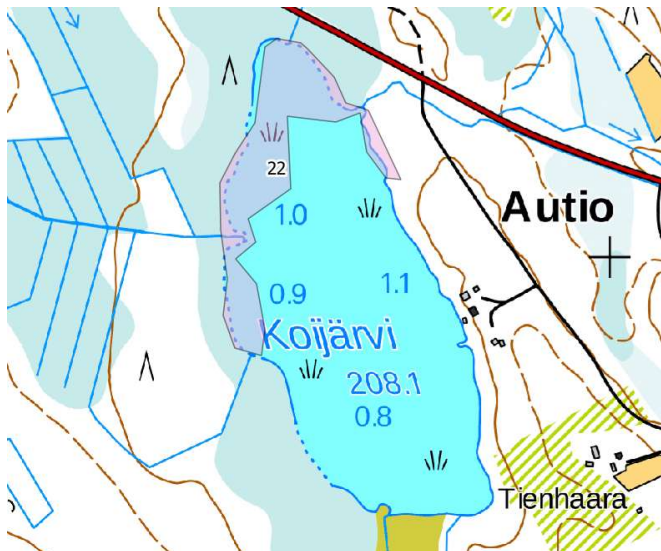
Kohde 20: Pärepuulampi. Noin 10-20 yksilöä. Kosken kohina vaikeutti havainnointia.

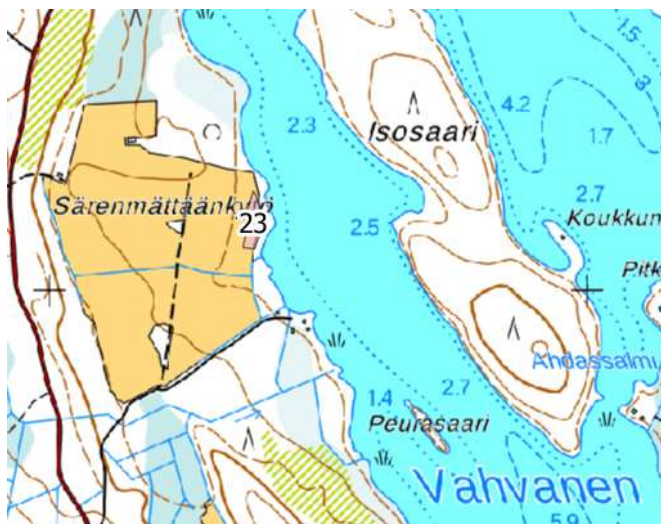
Kohde 21: Mustalampi. Muutama yksilö havaittiin pienellä luhdalla.

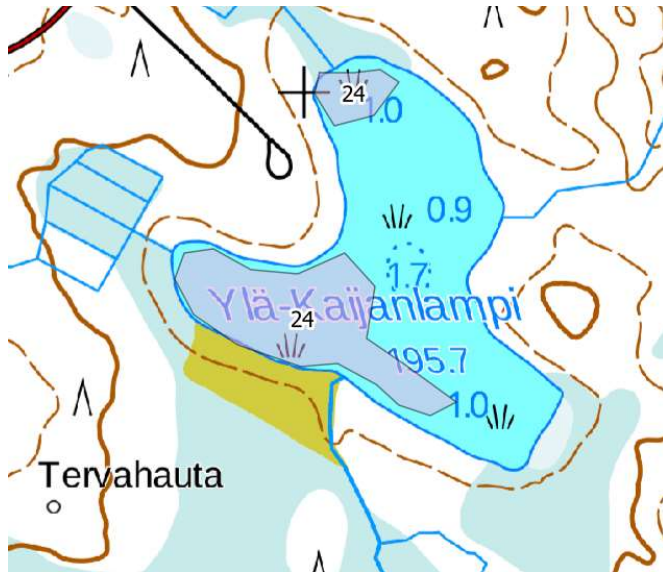
Kohde 22: Koijärvi. Yli 10 yksilöä vähintään soidintamassa.

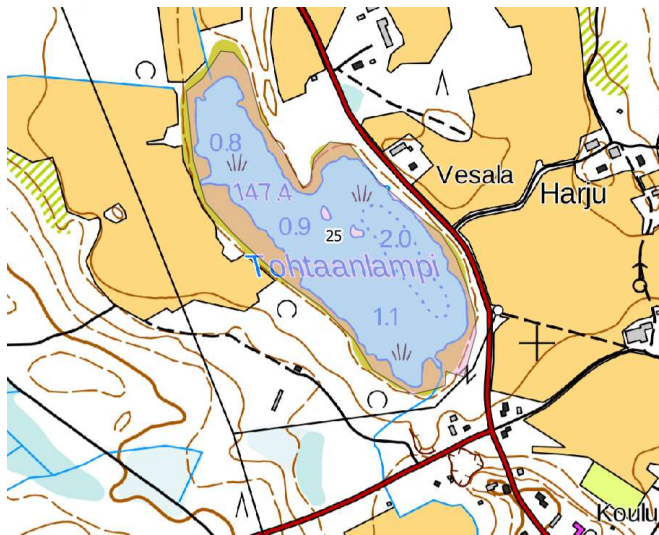
Kohde 23: Vahvanen. 2-3 yksilöä havaittiin soidintamassa pellolle tehdyissä allikoissa.

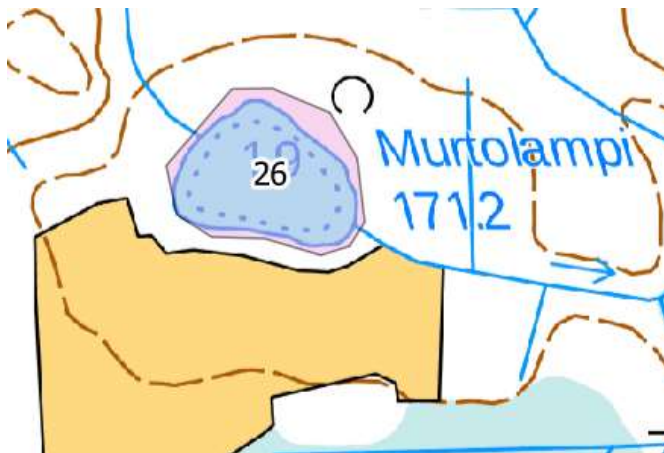
Kohde 24: Ylä-Kaijanlampi. 5-10 yksilöä matalassa kasvustoisessa luhdassa ja järviruokokasvillisuudessa.

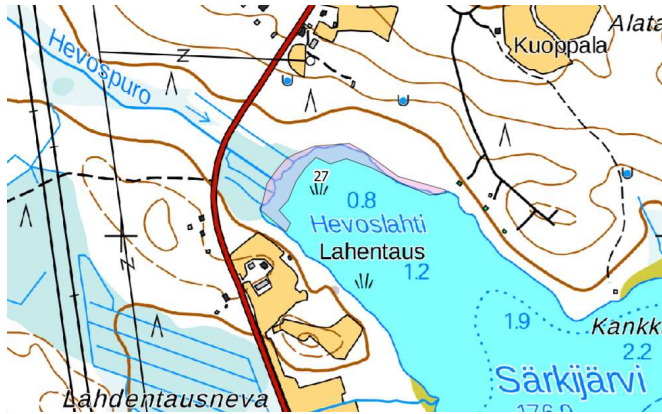
Kohde 25: Tohtaanlampi. Kymmeniä viitasammakoita soidintamassa ympäri lammen matalakasvustoisia rantoja.

Kohde 26: Murtolampi. Noin kymmenen yksilöä havaittiin soidintamassa selvityshetkellä ympäri lammen matalakasvustoisia rantoja.

Kohde 27: Särkijärvi. Noin 5 yksilöä havaittiin lahden pohjukan matalakasvustoisilla rantaluhdilla.

4 Johtopäätökset ja suositukset

Viitasammakoiden lisääntymispaikat huomioidaan esimerkiksi kaavamerkinnällä luo, jonka perusteena on: erityisesti suojeltavan lajin lisääntymis- ja levähdyspaikka, jonka hävittäminen tai heikentäminen on kielletty (Lsl 49 §). Kohteilla ei voi tehdä ruoppauksia tai muita toimia, jotka muuttavat matalakasvustoisia rantasoiita lajin kannalta heikentävästi tai estävät siirtymisen maalla sijaitseville ruokailualueille, jotka sijaitsevat kasvillisuuden suojissa.

5 Viitteet

Luonnonsuojelulaki (1096/1996) ja -asetus (160/1997).

Neuvoston direktiivi luontotyyppien sekä luonnonvaraisen eläimistön ja kasviston suojelusta (NDir 92/43/ETY).

Nieminen, M. & Ahola, A. (toim.) 2017: Euroopan unionin luontodirektiivin liitteen IV lajien (pl. lepakot) esittelyt. – Suomen ympäristö 1/2017: 1–278.

Ympäristö.fi 2017: Lajitietokortit ja luontodirektiivin liitteen IV a lajit: ymparisto.fi/fi-FI/Luonto/Lajit/Luonto_ja_lintudirektiivien_lajit.